

Sygn. akt I C 751/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2016 roku

Sąd Rejonowy w Wieluniu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Magdalena Kościarz

Protokolant: asystent sędziego Magdalena Sola - Duda

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016 roku w Wieluniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą we W.

przeciwko B. S.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej B. S. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą we W. kwotę 751,94 zł (siedemset pięćdziesiąt jeden złotych 94/100) wraz z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych od dnia 20 maja 2016 roku do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez pozwanego P. S. zasądzone prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 09 czerwca 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I Nc 934/16 zwalnia pozwaną B. S. do wysokości dokonanej zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. nie obciąża pozwanej kosztami procesu ponad dotychczas poniesionymi

Sygn. akt I C 751/16

UZASADNIENIE

W dniu 20 maja 2016 roku (data stempla pocztowego) powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą we W. (dalej: (...) Sp. z o.o. Sp.k.), działająca przez profesjonalnego pełnomocnika, złożyła do Sądu Rejonowego w Wieluniu pozew przeciwko pozwanym B. S. i P. S. o zapłatę solidarnie kwoty 6.135,86 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w wysokości 2.400,00 zł oraz kosztów wniosku do sądu z zapytaniem w sprawie spadkowej i kosztów wydania odpisu postanowienia w łącznej wysokości 23,00 zł. Pełnomocnik powódki wskazał, iż solidarnie dochodzi od pozwanych, jako spadkobierców pożyczkobiorcy, zapłaty kwoty 6.135,86 zł z tytułu niespłaconej należności głównej wynikającej z zaciągniętej przez M. S. pożyczki z dnia 18 sierpnia 2010 roku. Na kwotę dochodzonej od spadkobierców należności głównej składały się: niespłacony kapitał pożyczki w kwocie 4.697,31 zł oraz odsetki od kwoty niespłaconego kapitału w kwocie 1.438,55 zł (pozew k. 2-7).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanym przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Wieluniu I Wydział Cywilny z dnia 09 czerwca 2016 roku, w sprawie o sygn. akt I Nc 934/16, nakazano pozwanym B. S. i P. S., aby zapłacili solidarnie powódce (...) Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą we W., kwotę 6.135,86 zł wraz z odsetkami

umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych od dnia 20 maja 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.880,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.800,00 zł tytułem zastępstwa procesowego, albo wnieśli w tym terminie sprzeciw (nakaz zapłaty k. 60).

W dniu 14 czerwca 2016 roku pozwana B. S. wniosła sprzeciw od przedmiotowego nakazu zapłaty, w treści którego podniosła, iż pożyczka z dnia 18 sierpnia 2010 roku, zaciągnięta przez jej męża, posiadała ubezpieczenie w wysokości 15.000,00 zł na wypadek śmierci pożyczkobiorcy. Pozwana wskazała, iż po śmierci męża zgłosiła ten fakt ubezpieczycielowi, który po trwającym przeszło dwa i pół roku procesie, wypłacił na jej rzecz z tego tytułu kwotę 9.616,08 zł wraz z odsetkami, tj. kwotę po potrąceniu przez ubezpieczyciela Towarzystwo (...) z kwoty 15.000,00 zł sumy pożyczki, jaka pozostała jeszcze do spłaty (sprzeciw k. 69-71v).

Pozwany P. S. nie wniósł sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 09 czerwca 2016 roku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt I Nc 934/16, więc nakaz w stosunku do niego się uprawomocnił (bezsporne).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 18 sierpnia 2010 roku, M. S. - mąż i ojciec pozwanych zawarł ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo - Kredytową im. F. S. w G. umowę pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) w wysokości 11.000,00 zł. Całkowity koszt pożyczki wynosił 7.033,52 zł, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania została ustalona na 24,94%. Pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty pożyczki do dnia 17 sierpnia 2015 roku wraz z należnymi odsetkami umownymi w wysokości zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia umowy 20%, które to oprocentowanie nie mogło przekroczyć czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Spłata pożyczki następować miała w miesięcznych ratach, płatnych zgodnie z harmonogramem spłaty, stanowiącym załącznik do umowy, poprzez pobieranie stosownych należności wynikających z harmonogramu spłat, w ciężar rachunku nr (...).

W celu zabezpieczenia spłaty pożyczki pożyczkobiorca M. S. przystąpił do Grupowego (...) Następstw Nieszczęśliwych Wypadków ATUT w Towarzystwie (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo - Kredytowych w S.. Zgodnie z treścią deklaracji ubezpieczeniowej, przedmiotem ubezpieczenia była m.in. śmierć ubezpieczonego w następstwie zawału serca lub udaru mózgu. Suma ubezpieczenia została ustalona na kwotę 15.000,00 zł, okres ubezpieczenia trwał od dnia 19 sierpnia 2010 roku do dnia 18 sierpnia 2015 roku. Mąż pozwanej wskazał, jako uprawnionych do świadczenia ubezpieczeniowego: ubezpieczającego – pożyczkodawcę oraz żonę B. S., przy czym pierwszy uprawniony mógł uzyskać świadczenie w wysokości zadłużenia ubezpieczonego wobec pożyczkodawcy na dzień śmierci ubezpieczonego, w pozostałym zaś zakresie tj. resztę kwoty ubezpieczenia, po wypłacie zadłużenia z tytułu przedmiotowej pożyczki, otrzymać miała B. S.. Integralną część umowy ubezpieczenia stanowiły ogólne warunki grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ATUT.

(dowód: umowa pożyczki k. 19-20v, deklaracja zgody na przystąpienie do ubezpieczenia k. 46, ogólne warunki ubezpieczenia k. 47-50 w załączonych aktach o sygn. I C 253/14)

Pożyczkobiorca M. S. zmarł w dniu 04 listopada 2013 roku, a spadek po nim, na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Wieluniu I Wydział Cywilny z dnia 16 czerwca 2014 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 591/14, nabyli wprost na podstawie ustawy w częściach równych po 1/2 (jednej drugiej) części żona B. S. oraz syn P. S..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 23, postanowienie z dnia 16.06.2014r. k. 51)

Po śmierci męża, B. S. wystąpiła do ubezpieczyciela z żądaniem zapłaty na jej rzecz świadczenia z tytułu umowy ubezpieczenia, po potrącenia długu, jaki pozostał z tytułu niespłacenia pożyczki przez M. S., z uwagi na jego zgon. Ubezpieczyciel odmówił wypłaty jakiegokolwiek kwoty wskazując, iż śmierć męża pozwanej nie nastąpiła z przyczyn objętych zdarzeniem ubezpieczeniowym. B. S. wystąpiła, więc z powództwem skierowanym przeciwko Towarzystwu (...) w S. o zapłatę kwoty 15.000,00 zł. Wyrokiem z dnia 23 lutego 2016 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C

253/14, zasądzono na rzecz powódki B. S. od pozwanego Towarzystwa (...) w S. kwotę 9.616,08 zł. W uzasadnieniu wyroku podano, iż suma ubezpieczenia w wysokości 15.000,00 zł nie przypada w całości powódce, bowiem w pierwszej kolejności, jako uposażony wskazany został pożyczkodawca do wysokości zadłużenia, które na dzień śmierci ubezpieczonego wynosiło 5.383,92 zł. Tym samym, powódce, jako drugiej uposażonej, należała się kwota 9.616,08 zł, stanowiąca różnicę między kwotą wskazaną w deklaracji, a wysokością pozostałego zadłużenia z tytułu umowy pożyczki zaciągniętej przez M. S..

(dowód: częściowo zeznania pozwanej k. 78v, 147v; korespondencja k. 10-12, 15-19, zgłoszenie roszczeń k. 85, wyrok z dnia 23.02.2016r. k. 173-173v, uzasadnienie wyroku k. 177-179 w załączonych aktach o sygn. I C 253/14)

W dniu 30 grudnia 2014 roku, na podstawie umowy przelewu wierzytelności zawartej pomiędzy Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G., a powódką (...) Sp. z o.o. Sp.k. doszło do nabycia przez powódkę między innymi wierzytelności przysługującej poprzednikowi od M. S., wynikającej z tytułu umowy pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...).

Pismem z dnia 15 stycznia 2015 roku (...) Sp. z o.o. Sp.k., działająca przez profesjonalnego pełnomocnika, poinformowała pozwanych B. S. i P. S. o dokonaniu przelewu wierzytelności oraz wezwała ich do uregulowania należności, stanowiącej na dzień 13 grudnia 2015 roku sumę 5.947,80 zł, na którą składały się kwota 4.697,31 zł tytułem kapitału i kwota 1.250,49 zł tytułem odsetek. W treści przedsądowych wezwań do zapłaty wskazano również, iż od kwoty niespłaconego kapitału naliczane będą dalsze odsetki w wysokości 1,29 zł dziennie.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności k. 14-16, zawiadomienia o przelewie k. 52-53 i 55-56, wezwania do zapłaty z potwierzzeniami nadania i odbioru k. 26-27v i 28-29v)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości Sądu, iż pozwani B. S. i P. S., jako spadkobiercy M. S., który zawarł z poprzednikiem prawnym powódki tj. Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G. w dniu 18 sierpnia 2010 roku umowę pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...), są zobowiązani solidarnie do spłaty zaciągniętego, a niespłaconego długu. Zgodnie bowiem, z treścią art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, stosownie do przepisów prawa spadkowego. Z kolei, w myśl art. 1030 zdanie pierwsze k.c., spadkobierca do chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku, natomiast w myśl art. 1031 § 1 zdanie pierwsze k.c., w razie prostego przyjęcia spadku, spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego stwierdzić należy, iż pozwani B. S. i P. S., jako następcy prawni M. S. wstąpili w dokładnie taką samą sytuację prawną i faktyczną, która istniała w chwili jego śmierci i zgodnie z art. 1034 § 1 zdanie pierwsze k.c., do chwili działu spadku jako spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż na tle okoliczności wyżej przedstawionego stanu faktycznego, po stronie Sądu, brak jest wątpliwości, co do tego, że powódka (...) Sp. z o.o. Sp.k. posiada legitymację i interes prawny w zakresie wystąpienia z roszczeniem objętym żądaniem pozwu przeciwko pozwanym B. S. i P. S..

Zgodnie z treścią art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2). W myśl przywołanego przepisu przelew jest umową, mocą której wierzyciel przenosi wierzytelność na osobę trzecią. W związku z czym zamierzonym skutkiem zawarcia umowy przelewu będzie utrata wierzytelności przez cedenta i uzyskanie jej przez cesjonariusza. Przedmiotem przelewu jest wierzytelność, czyli prawo podmiotowe przysługujące wierzycielowi do żądania od dłużnika, aby spełnił świadczenie. Także w tym, więc zakresie cesjonariusz wstępuje w miejsce czy też w pozycję prawną cedenta. Wskutek przelewu wierzytelność cedenta przechodzi na cesjonariusza

w takim stanie, w jakim ona dotychczas istniała. Zasadniczo cesja nie wpływa na jej kształt, zmienia się jedynie uprawniony do żądania świadczenia. Tak więc, powódka (...) Sp. z o.o. Sp.k. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki swojego poprzednika Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G., w tym także objęła wierzytelność wynikającą z umowy z dnia 18 sierpnia 2010 roku nr (...) wraz z wszystkimi związanymi z nią prawami i obowiązkami.

Okoliczności te, jako bezsporne i niezakwestionowane, nie wymagają dalszego szczegółowego wyjaśnienia. Sporna okazała się jedynie kwestia, w jakiej wysokości przysługuje powódce roszczenie wobec pozwanej B. S., która wnosząc sprzeciw od nakazu zapłaty spowodowała, iż utracił on moc wobec jej osoby, pozostając skutecznym wobec pozwanego P. S., który go nie zaskarżył.

W niniejszej sprawie, mając na uwadze, iż B. S. i P. S., jako następcy prawni zmarłego pożyczkobiorcy M. S. wstąpili w dokładnie taką samą sytuację prawną i faktyczną, która istniała w chwili jego śmierci, mogą skutecznie skorzystać z zarzutu braku zadłużenia z tytułu pożyczki na skutek zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, a tym samym gwarancji spłaty pożyczki z kwoty ubezpieczenia. Powódka natomiast, na mocy umowy przelewu wierzytelności, wstąpiła w ogół praw i obowiązków swojego poprzednika tj. Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G. związanych z wierzytelnością z tytułu umowy pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...).

Bezspornym i niekwestionowanym przez strony, był fakt objęcia pożyczkodawcy M. S. ochroną ubezpieczeniową, zgodnie z którą Towarzystwo (...) w S. zobowiązane zostało do spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego, którego sumę określono na 15.000,00 zł w razie zajścia zdarzeń określonych w umowie ubezpieczenia, w tym m.in. śmierci ubezpieczonego, w następstwie zawału serca lub udaru mózgu. Niespornym w niniejszej sprawie był fakt, iż śmierć M. S. objęta była ochroną ubezpieczeniową.

Mając na uwadze powyższe oraz ustosunkowując się do podniesionego przez pozwaną B. S. zarzutu, że pożyczka, której spłaty domaga się powódka była ubezpieczona na wypadek śmierci pożyczkobiorcy i w związku z tym w pierwszej kolejności roszczenia powódki winny zostać zaspokojone z tego ubezpieczenia, wskazać należy, iż zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Z kolei w § 2 pkt 2 wskazano, że przy ubezpieczeniu osobowym świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej. W umowie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków zawartej przez pożyczkobiorcę M. S. wskazano, że przedmiotem ubezpieczenia jest śmierć ubezpieczonego w następstwie nieszczęśliwego wypadku, w następstwie zawału serca lub udaru mózgu, całkowita trwała niezdolność do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku oraz pobyt w szpitalu w następstwie nieszczęśliwego wypadku. Jak już wyżej wskazano, bezspornym w niniejszej sprawie jest, że spadkodawca zmarł na skutek nieszczęśliwego wypadku. Jednocześnie podkreślić należy, że Towarzystwo (...) w S. dokonało potrącenia przysługującej pożyczkodawcy wierzytelności z kwoty należnego ubezpieczenia, efektem, czego było zasądzenie na rzecz pozwanej B. S., jedynie części kwoty z ubezpieczenia, stanowiącej różnicę między zastrzeżoną w umowie ubezpieczenia kwotą 15.000,00 zł, a istniejącym na dzień śmierci pożyczkobiorcy długiem. Tym samym, poprzednik prawny powódki miał możliwość zaspokojenia swego roszczenia z umowy ubezpieczenia zawartej przez spadkodawcę, co czyniło w świetle zasad współżycia społecznego nieuprawnionym dalsze rozporządzanie wierzytelnością w kwocie nieuwzględniającej istniejącego i skutecznego ubezpieczenia.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, należy zgodzić się z powódką, iż pomiędzy stronami zachodzi odpowiedzialność in solidum, określana, jako odpowiedzialność nieprawidłowa, niewłaściwa, która ma miejsce wówczas, gdy kilka podmiotów jest zobowiązanych na podstawie odrębnych tytułów prawnych do spełnienia świadczeń prowadzących do zaspokojenia tego samego interesu prawnego wierzyciela, co skutkuje tym, iż na każdym z dłużników ciąży obowiązek spełnienia świadczenia w całości, a spełnienie świadczenia przez jednego dłużnika powoduje wygaśnięcie długu pozostałych i tym samym wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregośkolwiek z

dłużników zwalnia pozostałych. Każdy z dłużników odpowiada na innej podstawie prawnej, natomiast za tym, aby wierzyciel otrzymał tylko jedno świadczenie przemawiają względy słuszności.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie, na uwagę zasługują nie tylko względy słuszności, ale również zasady współzycia społecznego, gdyż nie może być aprobowana taka sytuacja, kiedy osoba nie uzyskuje zaspokojenia słusznego roszczenia wpadając w „pułapkę” przepisów i ich nadinterpretacji w następstwie, czego pozbawiona zostaje przysługującej jej ochrony i jest zmuszona zaspokoić roszczenie wierzyciela, który celowo nie kierując swoich uzasadnionych żądań wobec obowiązanego (w niniejszej sprawie wobec ubezpieczyciela), kieruje je wobec słabszego podmiotu, który miał pełne prawo być przekonany o przysługującej mu ochronie, a tym samym uchyleniu się od spłaty pożyczki ubezpieczonej na wypadek zgonu pożyczkobiorcy. W ocenie Sądu, w takiej szczególnej sytuacji, która wystąpiła w okolicznościach przedmiotowej sprawy, zastosowanie powinien znaleźć przepis art. 5 k.c. Przy uwzględnieniu, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP), należy przyjąć, że odwołanie się do zasad współzycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze naszego społeczeństwa. Ujmując rzecz ogólnie, można przyjąć, że przez zasady współzycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013r., IV CSK 660/12, LEX nr 1365725).

W myśl art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego, takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Przywołany przepis pozwala, zatem odmówić ochrony prawnej podmiotowi, który prawo swoje wykonuje sprzecznie z zasadami współzycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. Sprzeczność taka określona jest powszechnie, jako nadużycie prawa podmiotowego. Zasady współzycia społecznego to normy moralne odnoszące się do stosunków międzyludzkich, które stanowią klauzule generalne mające znaczenie dla całego systemu prawa cywilnego. To akceptowane i godne ochrony reguły rzetelnego postępowania w stosunkach społecznych, służące do wyznaczania granic wykonywania konkretnego prawa podmiotowego. Objęte art. 5 k.c. zasady współzycia społecznego pozostają w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy, występujących tak po stronie powoda, jak i pozwanego i w takim ujęciu wyznaczają podstawy, granice oraz kierunek jej rozstrzygnięcia, w wyjątkowych sytuacjach, które ten przepis przewiduje (por. wyroki Sądu Najwyższego - z dnia 04 kwietnia 1997 r., II CKN 118/97, LEX nr 31481, z dnia 03 lutego 1998 r., I CKN 459/97, LEX nr 78424, z dnia 3 października 2000 r., I CKN 308/00, LEX nr 52468, z dnia 11.04.2013r., II CSK 438/12, LEX nr 1341662). Ocena nadużycia prawa powinna być, zatem dokonana z uwzględnieniem obowiązku uczciwego postępowania w stosunkach pomiędzy podmiotami prawa, a dopuszczalnością dokonywania przez sąd z urzędu oceny sposobu wykonywania prawa podmiotowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., IV CSK 660/12, LEX nr 1365725). Te granice wykonywania prawa przez stronę powodową, w ocenie Sądu, zostały przekroczone. W przedmiotowej sprawie zastosowanie zasad współzycia społecznego, dla ograniczenia prawa podmiotowego (...) Sp. z o.o. Sp.k., uzasadnia zachowanie strony powodowej i brak rzeczywistych przeszkód do wystąpienia przez nią z realizacją praw wynikających z umowy ubezpieczenia na życie zabezpieczającej spłatę przedmiotowej pożyczki. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, zawierając umowę pożyczki, M. S. jednocześnie nawiązał z Towarzystwem (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w S. umowę ubezpieczenia na życie do wysokości zadłużenia z tytułu umowy pożyczki, istniejącego na dzień zgonu pożyczkobiorcy. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki była cesja praw z przedmiotowej umowy ubezpieczenia na życie na rzecz pożyczkodawcy. W takim przypadku, Towarzystwo (...) było obowiązane do wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G., a w dalszej kolejności uposażonej tj. B. S.. Jednak, w związku z umową cesji, jedynym podmiotem uprawnionym do uzyskania świadczenia jest strona powodowa jako cesjonariusz. Tymczasem powódka (...) Sp. z o.o. Sp.k. nie wystąpiła do ubezpieczyciela o wypłatę świadczenia z umowy ubezpieczenia, a następnie dopiero, ewentualnie w razie braku pełnego zaspokojenia wierzytelności, do następców prawnych zmarłego pożyczkobiorcy. Według Sądu bowiem, powódka, jako podmiot, który mocą umowy o przelew wierzytelności wstąpił w ogół praw i obowiązków swojego poprzednika prawnego tj. Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G. oraz jako profesjonalista, winna w pierwszej kolejności

skierować swoje żądanie wobec ubezpieczyciela. Natomiast, strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na to, że podjęła jakiegokolwiek działania zmierzające do skorzystania z takiego sposobu realizacji zabezpieczenia spłaty umowy pożyczki. Tym samym, zdaniem Sądu, powódka nie postąpiła zgodnie z zamiarem stron umowy, aby w przypadku zgonu pożyczkobiorcy uzyskać skuteczne zaspokojenie swych roszczeń, nie angażując w to innych osób, w tym spadkobierców M. S..

Zachowanie strony powodowej nie zasługuje również na ochronę z tego względu, że w sytuacji, gdy pozwana poniesie odpowiedzialność spadkową za dług wynikający z przedmiotowej umowy pożyczki i spłaci zadłużenie, strona powodowa nie dokona cesji zwrotnej praw wynikających z umowy ubezpieczenia na życie na spadkobierców, pozbawiając w ten sposób pozwaną możliwości dochodzenia roszczeń wynikających z umowy ubezpieczenia na życie. Tak więc, pozwana B. S., niejako dwukrotnie dokonałaby spłaty zadłużenia spadkodawcy. Nie można stracić z pola widzenia także i tego, że pozwanej, jako dalszej uposażonej z tytułu umowy ubezpieczenia, zasądzona została kwota z gwarantowanej sumy ubezpieczenia pomniejszona o kwotę istniejącego na dzień śmierci pożyczkobiorcy zadłużenia. Takie zachowanie strony powodowej stanowi nadużycie prawa i pozostaje w sprzeczności z podstawowymi zasadami etycznego i uczciwego postępowania. Strona powodowa jest podmiotem gospodarczym i w swojej działalności powinna kierować się zasadą przyzwoitości w prowadzeniu działalności gospodarczej tzw. etyki w biznesie. Natomiast, w ocenie Sądu, powódka taką zasadę naruszyła, kierując swoje roszczenia przeciwko spadkobiercy pożyczkobiorcy w sytuacji skutecznego zabezpieczenia spłaty pożyczki cesją praw z umowy ubezpieczenia.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie można również pominąć interesu społecznego, a także celu, jakiemu przyświeca skorzystanie przez pożyczkobiorcę z oferowanej mu usługi ubezpieczenia pożyczki, którego podstawowym założeniem jest zabezpieczenie się pożyczkobiorcy, iż na wypadek zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową (najczęściej na wypadek śmierci lub utraty pracy) spłata pożyczki nastąpi z środków gwarantowanych umową ubezpieczenia. (...) pożyczki są połączeniem dwóch bardzo skomplikowanych usług finansowych - usługi bankowej oraz usługi ubezpieczeniowej. (...) te mają z założenia chronić pożyczkobiorców przed utratą zdolności do spłaty zadłużenia na skutek choroby, utraty zatrudnienia, czy też śmierci, a więc mają one także zabezpieczać spadkobierców ubezpieczonego przed niedogodnością spłaty pożyczki, jako długu spadkowego. W takim ubezpieczeniu bank jest pożyczkodawcą, ubezpieczającym i uposażonym. Często jest także agentem ubezpieczeniowym. Skoro bank jest ubezpieczającym, to on zawiera umowę na rachunek swoich klientów - pożyczkobiorców. Czyni to zarówno we własnym interesie, gdyż jako pożyczkodawca chce mieć prawne zabezpieczenie wierzytelności o spłatę kredytu, jak i w interesie pożyczkobiorców - ubezpieczonych. Coraz częściej zawarcie umowy pożyczki wiąże się z przystąpieniem do umowy ubezpieczenia. Banki traktują, bowiem umowę ubezpieczenia, jako formę zabezpieczenia spłaty pożyczki, które w niektórych sytuacjach stanowi zabezpieczenie dodatkowe, a w innych jedyne. Taka forma zabezpieczenia jest zwykle bardzo kosztowna, jednak klienci banków często decydują się na zawarcie takich umów uważając, że skoro pożyczka jest ubezpieczona oznacza to, że w każdym przypadku, gdy nie będą mogli jej spłacić zrobi to za nich ubezpieczyciel. Niektóre umowy ubezpieczenia dają możliwość spłaty tylko kilku kolejnych rat, a nie całości pożyczki oraz zawierają liczne zastrzeżenia odnośnie sytuacji, których zajście wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela, co wiąże się z obowiązkiem zapoznania się z warunkami ubezpieczenia. Najczęściej spotykaną formę ubezpieczenia pożyczek stanowi ubezpieczenie na wypadek śmierci (ubezpieczenie na życie). Jest to ubezpieczenie grupowe, do którego przystępują pożyczkobiorcy, zarówno przy kredytach hipotecznych, jak i konsumpcyjnych. W tego typu produktach spłata pozostałej części pożyczki (czasem również z odsetkami) przez ubezpieczyciela następuje w przypadku zgonu pożyczkobiorcy, przy czym do wypłaty świadczenia niezbędny jest pisemny wniosek banku lub rodziny oraz przedstawienie odpowiednich dokumentów, w tym m.in. aktu zgonu. Ubezpieczenie to zazwyczaj obejmuje stałą sumę ubezpieczenia wypłacaną po śmierci pożyczkobiorcy, w odpowiedniej części bankowi oraz rodzinie.

Takim właśnie ubezpieczeniem, objęta została pożyczka konsumencka na cele mieszkaniowe nr (...) zawarta w dniu 18 sierpnia 2010 roku przez M. S.. Tym samym, żona pożyczkobiorcy B. S. (wskazana jako uposażona) wiedząc, że pożyczka była ubezpieczona ubezpieczeniem na życie gwarantującym spłatę pożyczki w przypadku śmierci pożyczkobiorcy, chcąc skorzystać z możliwości spłaty pożyczki przez ubezpieczyciela, w lutym 2014 roku,

wystąpiła do Towarzystwa (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w S. o wypłatę należnego jej świadczenia. Poprzednik prawny powódki, który w dniu 30 grudnia 2014 roku dokonał przelewu m.in. wierzytelności przysługującej mu wobec spadkobierców zmarłego pożyczkobiorcy M. S., uczynił to, mając wiedzę, iż co do zasady przedmiotowe świadczenie nie przysługuje mu w wysokości wskazanej w załączniku do umowy przelewu wierzytelności.

W tym miejscu ponownie należy zwrócić uwagę, iż wiadomym jest, że właśnie spłata pożyczki przez ubezpieczyciela jest głównym celem skorzystania przez pożyczkobiorcę z ubezpieczenia, co wiąże się z zapłatą często dość wysokiej składki ubezpieczenia. W ocenie Sądu, mając na uwadze zasady współzycia społecznego oraz poczucie sprawiedliwości społecznej, nie można pomijać wymienionych okoliczności i uwzględniać roszczeń podmiotów gospodarczych (profesjonalistów posiadających silną pozycję na rynku) kierowanych wobec osób fizycznych, które skorzystały z ochrony ubezpieczyciela, będąc przekonanymi, że wypełnienie ciążącego na nich obowiązku w postaci opłacenia składki ubezpieczeniowej gwarantuje im pomoc tegoż ubezpieczyciela w spłacie pożyczki w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego. W przeciwnym wypadku ochrona ubezpieczeniowa byłaby iluzoryczna.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 751,94 zł jako różnicę między kwotą dochodzoną pozwem, stanowiącą zaległość z tytułu umowy pożyczki, na którą składa się kwota niespłaconego kapitału pożyczki w wysokości 4.697,31 zł oraz odsetki, które na dzień wniesienia powództwa wynosiły 1.438,55 zł, a kwotą 5.383,92 zł stanowiącą zadłużenie na dzień śmierci pożyczkobiorcy M. S..

Wymienioną kwotę Sąd zasądził wraz z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych, liczonymi od dnia 20 maja 2016 roku do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wniesienia pozwu (k. 59), z tym zastrzeżeniem że spełnienie świadczenia przez pozwanego P. S. zasądzone prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 09 czerwca 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Nc 934/16, zwalnia pozwaną B. S. do wysokości dokonanej zapłaty, o czym orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

Dalej idące żądania pozwu, Sąd uznał za nieuzasadnione, o czym orzekł jak w pkt 2 wyroku.

W tym miejscu, niejako na marginesie, wskazać należy, iż mając na uwadze, że nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydany przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Wieluniu I Wydział Cywilny z dnia 09 czerwca 2016 roku, sygn. akt I Nc 934/16, uprawomocnił się wobec pozwanego P. S., gdyż wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty przez jednego z pozwanych nie wywiera skutków prawnych wobec pozostałych pozwanych, którzy nakazu zapłaty nie zaskarżyli, powódce przysługuje prawo wyboru podmiotu, od którego uzyska zaspokojenie swojego roszczenia.

O kosztach, jak w pkt 3 wyroku, Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i odstąpił od obciążenia pozwanej kosztami procesu, które proporcjonalnie do zasady odpowiedzialności za wynik postępowania powinna zapłacić powódce, mając na uwadze nie tylko sytuację majątkową i rodzinną B. S., ale także fakt, że wygrała ona sprawę w 88%.